

Zelfstandig Werken

1 Wat is zelfstandig werken?

We spreken van zelfstandig werken als de leerlingen werken zonder directe begeleiding van de leerkracht. Ze werken een bepaalde tijd zelfstandig, zonder een beroep te doen op de leerkracht en zonder haar of zijn directe controle. Ze leren gedurende de basisschoolperiode in toenemende mate steeds meer hun leerdoelen, leerstrategieën, feedback en beoordeling zelf te bepalen.

Zelfstandig werken is iets anders dan 'alleen werken'.

Uitgangspunt bij zelfstandig werken is dat de leerlingen zo onafhankelijk mogelijk werken van de leerkracht, maar dit betekent niet dat zij ook onafhankelijk werken van elkaar. Tijdens het werken kunnen de leerlingen elkaar om hulp vragen en elkaar ondersteunen. Maar ook kunnen kinderen zelfstandig werken in tweetallen of in groepjes.

Het proces van zelfstandig verwerken naar zelfstandig (samen)werken moet uiteindelijk leiden naar zelfstandig leren en misschien zelfs wel naar zelfverantwoordelijk leren. Het laatste zal meer in het voortgezet onderwijs toegepast worden, maar gedurende de basisschool kan er wel een aanzet toe gegeven worden.

2 Waarom zelfstandig werken op De Vlucht?

De behoefte aan autonomie is een menselijke behoefte. Kinderen zijn gedreven om zelf initiatieven te nemen en deze zelfstandig uit te voeren. Als dit lukt, bevordert dit hun gevoel van competentie en welbevinden. Dit is een voorwaarde voor leren en ontwikkelen.

Als team van De Vlucht kunnen we ons goed in bovenstaande vinden.

De ontwikkeling van zelfstandigheid is een proces dat vele jaren in beslag neemt. Dit proces wordt bevordert als kinderen op school de gelegenheid krijgen zelfstandig te werken en hierdoor ook verantwoordelijk worden voor hun eigen leerproces.

Goed onderwijs wordt gekenmerkt door de mate waarin we erin slagen ons onderwijs zo in te richten dat kinderen leren verantwoordelijkheid te dragen, zelf keuzes te maken en te leren plannen. Ook moet het onderwijs zo ingericht zijn dat kinderen op hun eigen niveau kunnen werken en uitdaging vinden. Verder is een absolute voorwaarde voor zelfstandig werken een goede werkhouding.

In de afgelopen twee jaren is aan bovenstaande punten veel aandacht besteed. O.a. door het opstellen van regels en routines voor onder- en bovenbouw.

(We zijn er nog niet. Er valt nog een hele slag te slaan. Maar op De Vlucht lijkt nu de tijd rijp om over te stappen op een ander onderwijsmodel waarin zelfstandig werken met daarbij de kernwoorden 'gerichte instructie op niveau, zelfstandigheid, resultaatgericht en eigenaarschap' meer handen en voeten zal krijgen.)

3 Hoe werkt dit onderwijsmodel?

3.1 Circuitmodel

In dit model werken de kinderen vanaf groep 1 in een circuit.

Het circuit bestaat uit activiteiten die dagelijks terugkomen. In groep 1 en 2 bestaat het circuit uit drie activiteiten van elk twintig minuten. In groep 3 en 4 wordt dit verder uitgewerkt en vanaf groep 5 bestaat het circuit uit vijf activiteiten van elk een half uur.

Tijdens deze activiteiten geven we instructie aan kleine groepjes, helpen we individuele kinderen en begeleiden we hen bij het leren.

De leerstof wordt tijdens de ochtenden in kleine instructiegroepen aangeboden. Dit geldt voor voor rekenen, spelling en voor sommige onderdelen van het taal/lees onderwijs.

Tijdens de instructiemomenten zijn de overige leerlingen zelfstandig aan het werk.

3.2 Differentiatie

Binnen de groep differentiëren we naar de hoeveelheid leerstof en de moeilijkheidsgraad. Zo kunnen de wat trage, maar goedlerende kinderen toe met wat minder werk. Voor de snelle en goedlerende kinderen bieden we verdiepingsstof aan, waarvoor meer inzicht gevraagd wordt (project- en kiengroep).

Voor een aantal kinderen is een ontwikkelperspectief (OPP) opgesteld.

3.3 Dobbelsteenkinderen

Vanaf groep 1 werken we met dobbelsteenkinderen. Dit zijn hulpkinderen. Deze kinderen krijgen een dobbelsteen. Elke keer als een hulpkind een ander kind heeft geholpen, wordt de dobbelsteen een slag gedraaid. Als de dobbelsteen op 1 staat, mogen er geen vragen meer gesteld worden. Zo wordt voorkomen dat het hulpkind niet meer aan het eigen werk toekomt.

In groep 1 en 2 hebben de hulpkinderen een ketting om met een dobbelsteen erop.

3.4 Indeling groepen

De instructiegroepen (het streven is maximaal negen kinderen) zijn als volgt ingedeeld: Een laag/gemiddelde groep, een gemiddelde groep en een gemiddeld/hoge groep.

De voordelen van een kleine instructiegroep zijn o.a.:

- Het contact met de kinderen is heel direct.
- In een kleine groep voelen sommige kinderen zich veiliger.
- De leerkracht kan zachter praten en is zo minder een stoorzender voor zelfstandig werkende kinderen.
- Er vindt meer interactie plaats.
- De kinderen krijgen veel beurten.
- Kinderen leren van elkaars oplossingsmethoden.
- Er is meer betrokkenheid.
- De leerkracht heeft goed zicht op *alle* kinderen: zwak, gemiddeld en sterk.
- De instructie is meer op maat.
- De leerkracht geeft niet alleen aandacht aan het product, maar ook aan het proces

3.5 Organisatie lokaal

In het midden van de groep, voor het bord, staat de instructietafel. Hier moeten negen kinderen omheen kunnen zitten.

Rondom de instructietafel staan groepstafels, elk gekoppeld aan een blok:

Allerlei

Chromebook activiteiten

Spelling

Rekenen

Taal/leesactiviteiten

Sommige activiteiten kunnen ook in de hal plaatsvinden (b.v. computer- en leesactiviteiten). In de onderbouw kan sprake zijn van een andere indeling.

Kasten met laatjes

Alle kinderen hebben een eigen laatje in de klas. Hierin bewaren ze in ieder geval hun pen, kladblok, leesboek e.d.

Time timer

Een blok bestaat uit een half uur. Omdat het voor veel kinderen lastig is om a.d.h.v. een gewone klok te bepalen of het half uur afgelopen is, wordt de Time Timer ingezet. Deze klok stelt de ingestelde periode af.